

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

19 май 1992 година*

„Защита на правата на служителите при прехвърляне на предприятие”

По дело C-29/91

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от *Kantongerecht te Groningen* (Нидерландия) в производството, висящо пред този съд между

Dr. Sophie Redmond Stichting

и

Headrikus Bartol и други

относно тълкуването на Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ 1977 г. L 61, стр. 26),

СЪДЪТ,

в състав: г-н О. Due, председател, г-н R. Joliet, F. A. Schockweiler и г-н F. Grévisse (председатели на състав), г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н G. C. Rodríguez Iglesias и г-н M. Diez de Velasco, съдии,

генерален адвокат: г-н W. Van Gerven,

секретар: г-н H. A. Rühl, главен администратор,

като взе предвид писмените становища, представени:

– за д-р Sophie Redmond Stichting от адв. R. Van Asperen, avocat от адвокатска колегия на Groningen;

– за Headrikus Bartol и други от адв. T. Y. Miedema и адв. G. W. Brouwer, avocats от адвокатска колегия на Groningen;

– за Комисията на Европейските общности от г-н B. J. Drijber и г-жа K. Banks от нейната правна служба, в качеството на представители,

предвид доклада от съдебното заседание,

* Език на производството: нидерландски.

след като изслуша устните становища на д-р Sophie Redmond Stichting на съдебното заседание от 12 февруари 1992 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено на съдебното заседание от 24 март 1992 г., постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 21 януари 1991 г., получено в Съда на 28 януари 1991 г., Kantongerecht te Groningen (Окръжен съд на Groningen) поставя, на основание член 177 от Договора за ЕИО редица преюдициални въпроси относно тълкуването на Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности (ОВ L 61, стр. 26, наричана по-нататък „директивата“).

2. Въпросите възникват в рамките на спор между фондация Д-р Sophie Redmond Stichting, (наричана по-нататък „фондацията Redmond“), от една страна и от друга – г-н Hendrikus Bartol и още осем лица.

3. От преписката по делото се разбира, че ищецът по главното производство е фондация, която се занимава най-вече с оказване на помощ на наркомани от определени групи на нидерландското общество. Ответниците са служители във фондацията, обвързани с нея посредством трудови договори, за които се прилагат разпоредбите на нидерландския граждански кодекс.

4. Община Groningen, която осигурява на фондацията субсидии, които са единствените нейни източници на приход, спира тяхното предоставяне от 1 януари 1992 г. и прехвърля същите на друга фондация, която се занимава с подпомагането на наркомани, а именно на фондация Sigma.

5. На основание член 1639w от Гражданския кодекс лишената от всякакви средства Фондация Redmond подава иск до Kantongerecht te Groningen за прекратяване на трудовите договори с членове на нейния персонал, които не преминават към фондация Sigma.

6. Тъй като някои от ответниците по главното производство се позовават на разпоредбите на член 1639aa и последващи от нидерландския граждански кодекс, които въвеждат директивата в националното право, Kantongerecht – съдът от първа и последна инстанция – се пита относно тълкуването на директивата. Той решава да спре производството и да постави на Съда следните въпроси:

„а) „Понятието „прехвърляне на предприятие“ на друг работодател в резултат на юридическо прехвърляне или сливане по смисъла на Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с

гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности обхваща ли и случаите, при които субсидиращите органи решават да преустановят субсидията, изплащана на юридическо лице, в резултат на което дейностите на същото биват изцяло и окончателно прекратени, като същевременно биват поети от друго юридическо лице с подобни или сравними цели и задачи, като между двете юридически лица и субсидиращия орган е предвидено и съгласувано не само, доколкото е възможно, „прехвърляне” на клиентите/пациентите на първото юридическо лице към второто, но и предоставяне под наем на второто юридическо лице на недвижима собственост, отдадена под наем на първото юридическо лице от субсидиращия орган, и доколкото е възможно (и желателно), да се използват „знанията и ресурсите (например на персонала)” на първото юридическо лице?

б) За да се отговори на предходния въпрос, има ли значение, че движимата собственост на първото юридическо лице не е прехвърлена на второто юридическо лице?

в) От значение ли е за отговора на въпрос б) дали непрехвърлената движима собственост се състои изключително от средства за постигане целите на упоменатата по-горе социални и възстановителни функции?

г) Възможно ли е да се говори за запазване на идентичността на (прехвърлената част от) предприятието, ако упоменатите по-горе социални и възстановителни функции на първото юридическо лице не са прехвърлени, а само функцията по оказване на помощ?

д) От значение ли е за отговора на въпрос г) дали за целите на оптималното оказване на помощ социалните и възстановителни дейности трябва да се считат за отделен обект или просто за средство?

е) Накрая, от значение ли е за отговорите на изложените по-горе въпроси дали (предвиденото) прехвърляне на дейностите от първото юридическо лице на второто не е осъществено посредством споразумение(я) сключено(и) между субсидиращия орган и двете юридически лица, а посредством решение, основано на промяна в политиката на субсидиращия публичен орган, за прекратяване на изплащаната на първото юридическо лице субсидия и нейното прехвърляне към второто юридическо лице?”

7. За по-широко изложение на фактите на спора по главното производство, на хода на производството, както и на представените пред Съда писмени становища се прави препратка към доклада от съдебното заседание. По-нататък тези елементи от преписката се упоменават единствено в необходимата степен по преценка на Съда.

8. Член 1, параграф 1 от директивата гласи:

„Настоящата директива се прилага по отношение на прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански

дейности на друг работодател в резултат на юридическо прехвърляне или сливане”.

9. Поставените от *Kantongerecht te Groningen* шест въпроса са свързани всъщност с два отделни аспекта на приложното поле на директивата, както е посочено в член 1. Част от първия и част от шестият въпрос са свързани с тълкуването на понятието „юридическо прехвърляне”, а другите въпроси - с понятието „прехвърляне на предприятие, стопански дейности или части от предприятията или стопански дейности”. За да се даде отговор на въпросите на националния съд, е уместно да се разгледат последователно възможните трудности при тълкуването, породени от тези две понятия, с оглед на съображенията, изложени от националния съд.

По понятието „юридическо прехвърляне”

10. Необходимо е да се припомни, че в Решение от 7 февруари 1985 г. по дело *Abels*, 135/83, *Recueil*, стр. 469, точки 11, 12 и 13 Съдът постановява, че обхватът на оспорваната разпоредба не може да бъде определен единствено въз основа на текстовото тълкуване поради различия в езиковите версии на разпоредбата и отклоненията в законите на държавите-членки по отношение на понятието юридическо прехвърляне.

11. Ето защо, той дава на това понятие достатъчно гъвкаво тълкуване с оглед то да съответства на целта на директивата, която е предпазване на работниците в случай на прехвърляне на предприятието, в което работят, и постановява, че директивата се прилага винаги при промени в рамките на договорните отношения, на физическото или юридическо лице, отговорно за осъществяване на дейността на предприятието и за определяне задълженията на работодателя към работниците в предприятието (вж. на последно място Решение от 15 юни 1988 г. по дело *Bork International*, 101/87, *Recueil*, стр. 3057, член 13).

12. Съдът счита, че отдаването под наем на помещенията и неговото прехвърляне след поемане на дейността на предприятието от собственика попадат в приложното поле на директивата (Решение от 17 декември 1987 г. по дело *Ny Møle Kro*, 287/86, *Recueil*, стр. 5465), случай, в който наемът и дейността на ресторант биват отдадени на новия собственик (Решение от 10 февруари 1988 г. по дело *Tellerup*, 324/86, *Recueil*, стр. 739) и дори когато бар-дискотека е прехвърлен посредством договор за наем-продажба и след това върнат на собственика със съдебно решение (Решение от 5 май 1988 г. по съединени дела *Berg 144* и *145/87*, *Recueil*, стр. 2559).

13. Както Съдът отбелязва в упоменатото по-горе Решение по дело *Bork International*, точка 14, където след изтичане на договора за наем, наемателят престава да бъде работодател и тогава трето лице става работодател по силата на договор за продажба, сключен със собственика, последиците на който попадат в приложното поле на директивата, определено в член 1, параграф 1 от същата. Фактът, че по това дело прехвърлянето се осъществява на два етапа, доколкото предприятието

първо е върнато на собственика, не препятства приложението на директивата.

14. Съгласно даденото в Определението за препращане описание, операцията, за която се отнасят поставените от *Kantongerecht te Groningen* въпроси, е със сходна структура. Конкретните обстоятелства са, че община, която субсидира дейностите на фондация, която оказва помощ на наркомани, решава да преустанови субсидиите и така принуждава тази фондация да прекрати своята дейност, като прехвърля същата дейност на друга фондация със сходни функции.

15. Вярно, че с шестия въпрос препращащият съд пита дали обстоятелството, че решението за прехвърляне е взето едностранно от публичния орган, а не е резултат от споразумение, сключено между него и субсидираните структури, прави директивата неприложима в настоящия случай.

16. На този въпрос следва да се отговори отрицателно.

17. На първо място, едностранно решение има както когато собственик реши да смени наемателя, така и когато публичен орган промени своята политика на субсидиране. В тази връзка е неуместно да се отчита характера на субсидията, която се предоставя с едностранен акт, предпоставен от определени условия в някои държави-членки или с договори за субсидиране в други. Във всички случаи промяната на ползвателя на субсидията се извършва в контекста на договорните отношения по смисъла на директивата и съответната съдебна практика (упоменатите по-горе Решение от 5 май 1988 г. по дело *Berg*, точка 19 и Решение от 15 юни 1988 г. по дело *Bork International*, точка 13 и 14). Освен това въпреки че в своето становище пред Съда фондация *Redmond* оспорва сключването на каквито и да било споразумения, *Kantongerecht* изрично отбелязва в основанията за своето Определение, че „както ищецът, така и фондация *Sigma* изразяват готовност за активно сътрудничество при „прехвърлянето” на клиентите/пациентите на ищеца към фондация *Sigma* и е сформирана работна група, която да „влее дейностите на фондация *Redmond* във фондация *Sigma*”.

18. На второ място, както Комисията подчертава в своето становище, още повече фактът, че в този случай произходът на операцията се корени в предоставянето на субсидии на фондации или сдружения, които по принцип предоставят услуги безвъзмездно, не изключва операцията от приложното поле на директивата. Последната, както вече беше отбелязано, е предназначена да гарантира запазването на правата на служителите и обхваща всички работници, на които е осигурена, макар и минимална, защита от уволнение пи силата на националното право (Решение от 11 юли 1985 г. по дело *Danmols Inventar*, 105/84, *Recueil*, стр. 2639, точка 27, и Решение от 15 април 1986 г. по дело 237/84 Комисия/Белгия, *Recueil*, стр. 1247, точка 13). Съгласно Определението за препращане заинтересованите служители са субекти на нидерландския граждански кодекс.

19. В хода на съдебното заседание адвокатът на ищеца по главното производство привежда друг довод, изведен от обстоятелството, че фондация Redmond е в състояние, подобно на неплатежоспособност, което е изрично изключено от приложното поле на директивата в практиката на Съда поради сериозен риск от влошаване условията на живот и работа на работниците при прилагане на директивата при неплатежоспособност, което противоречи на социалните цели на Договора (упоменатото по-горе Решение от 7 февруари 1985 г. по дело Abels, точка 23).

20. Този нов довод, който не е изложен в представените пред Съда писмени становища и не е подкрепен от никакъв документ от преписката, не може да бъде приет. От упоменатото по-горе Решение по дело Abels се заключава, че само прехвърляния на предприятия, обявени в неплатежоспособност, са изключени от приложното поле на директивата. Дори ако предположим, което изобщо по никакъв начин не е установено, че фондация Redmond Stichting е изпитвала затруднения да изплаща своите задължения към датата на прехвърлянето, този единствен факт не е достатъчен да изключи въпросното прехвърляне от приложното поле на директивата (вж., по-специално упоменатото по-горе Решение от 11 юли 1985 г. по дело Danmols Inventar, точки 9 и 10).

21. Следователно, отговорът на преюдициалните въпроси или на частите от тях, свързани с тълкуването на израза „юридическо прехвърляне” по смисъла на член 1, параграф 1 от Директива 77/187, трябва да бъде, че разпоредбата следва да се тълкува в смисъл, че понятието обхваща случаите, при които публичен орган решава да преустанови субсидията, изплащана на юридическо лице, в резултат на което дейностите на същото изцяло и окончателно биват прекратени, за да прехвърли същите на друго юридическо лице със сходна цел.

По понятието „прехвърляне на предприятие, търговска дейност или част от такава”

22. В Решение от 18 март 1986 г. по дело Spijkers (24/85, Recueil, стр. 1119), Съдът уточнява условията, при които трябва да бъдат преценени фактическите обстоятелства, които по смисъла на директивата подлежат на причисляване към прехвърляне на предприятие. Следва да бъдат упоменати три аспекта в тази връзка.

23. Първо, решаващият критерий за установяване на наличие на прехвърляне по смисъла на директивата е дали въпросното юридическо лице се запазва като такова, което по-специално личи от факта дали неговата дейност е продължена или е прекратена (упоменатото по-горе Решение от 18 март 1986 г. по дело Spijkers, точки 11 и 12).

24. Второ, за да се определи дали тези условия са изпълнени, е необходимо да се вземат предвид всички факти, които характеризират въпросната сделка, включително вида на предприятието или на търговската дейност, както и дали материалните активи, свързани с нея, като сгради и движими вещи са прехвърлени или не, стойността на нематериалните активи към

момента на прехвърлянето, дали по-голяма част от служителите преминават към новия работодател или не, дали клиентите са прехвърлени или не, и степента на сходство между дейностите, извършвани преди и след прехвърлянето, и периода, ако има такъв, през който тези дейности са прекратени. При все това, трябва да се отбележи, че всички тези обстоятелства са просто отделни аспекти на цялостната оценка, която трябва да се изготви, и следователно, не могат да бъдат разглеждани изолирано (упоменатото по-горе Решение от 18 март 1986 г. по дело *Spijkers*, точка 13).

25. Накрая, националният съд трябва да направи необходимата фактическа оценка с оглед на определените от Съда критерии за тълкуване, за да установи наличие на трансфер в посочения смисъл (упоменатото по-горе Решение по дело *Spijkers*, точка 14).

26. В настоящия случай в Определението за препращане е посочено, че прехвърлянето на субсидии от едната фондация на другата има следните характеристики: фондация *Redmond* прекратява своята дейност; двете фондации преследват една и съща или сходна цел; фондация *Sigma* частично поглъща фондация *Redmond*; двете фондации сътрудничат една на друга при осъществяване на операциите по прехвърлянето; договорено е прехвърлянето на знанията и ресурсите на фондация *Redmond* към фондация *Sigma*; помещенията, наети от фондация *Redmond*, са отдадени под наем на фондация *Sigma*, като последната предлага нови трудови договори на някои от бившите служители на фондация *Redmond*.

27. Всички тези факти са съществени, ако не и решаващи характеристики на прехвърлянето и могат да се използват за тълкуването и прилагането на член 1 от директивата.

28. С втория, третия, четвъртия и петия въпрос *Kantongerecht te Groningen* описва специфичните обстоятелства, при които определено имущество се използва и се извършват дадени дейности, и пита дали е възможно да се промени начина на категоризиране на упоменатите по-горе фактори с цел установяване наличие или липса на прехвърляне.

29. По отношение на движимата собственост, фактът, че тя не е прехвърлена, сам по себе си не препятства приложението на директивата и националният съд трябва да определи нейното значение, като включи същата в задължителната цялостна оценка, както беше посочено в точка 24.

30. Същата забележка важи и за социалните и възстановителни дейности, като се разбира, че самото обстоятелство, че въпросните дейности представляват независима функция, не е достатъчно за изключване на прилагането на упоменатите по-горе разпоредби от директивата, които уреждат не само прехвърляне на предприятия, но и прехвърляне на стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности, към които могат да бъдат причислени дейностите от специално естество.

31. Следователно, отговорът на въпросите, свързани с тълкуването на понятието „прехвърляне на предприятие, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности” по смисъла на член 1, параграф 1 от Директива 77/187, трябва да бъде, че въпросната разпоредба се тълкува в смисъл, че понятието се отнася за случаи, в които даденото юридическо лице запазва своята идентичност. За да се установи наличие на прехвърляне в случаи като този предмет на спора по главното производство, е необходимо да се определи с оглед на всички фактически обстоятелства, които характеризират въпросната операция, дали осъществяваните функции всъщност са продължени или са прекратени от новото юридическо лице със същите или със сходни дейности, като се разбира, че дейностите от специално естество, които представляват независими функции, могат, ако случаят изисква, да бъдат причислени към стопанска дейност или част от такава по смисъла на директивата.

По съдебните разноски

32. Разноските, направени от Комисията на Европейските общности, която представи становище пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело има характер на инцидентен установителен иск в производството, висящо пред националния съд, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставен от *Kantongerecht te Groningen* с Определение от 21 януари 1991, реши:

1. Член 1, параграф 1 от Директива 77/187/ЕИО на Съвета от 14 февруари 1977 г. относно сближаването на законодателствата на държавите-членки във връзка с гарантирането на правата на работниците и служителите при прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности следва да се тълкува по смисъл, че понятието „юридическо прехвърляне” обхваща случаите, при които публичен орган решава да преустанови субсидията, изплащана на юридическо лице, в резултат на което дейностите на същото изцяло и окончателно биват прекратени, за да прехвърли същите на друго юридическо лице със сходна цел.

2. Понятието „прехвърляне на предприятия, стопански дейности или части от предприятия или стопански дейности”, което се съдържа в същия член, се отнася до случаи, в които даденото юридическо лице запазва своята идентичност. За да се установи наличие на прехвърляне в случаи като този предмет на спора по главното производство, е необходимо да се определи с оглед на всички фактически обстоятелства, които характеризират въпросната операция, дали

осъществяваните функции всъщност са продължени или са прекратени от новото юридическо лице със същите или със сходни дейности, като се разбира, че дейностите от специално естество, които представляват независими функции, могат, ако случаят изисква, да бъдат причислени към стопанска дейност или част от такава по смисъла на директивата

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 19 май 1992 година.

Подписи